

Oponentský posudek na výukové DVD *Historie 1950 : Příběhy jednoho zázraku*

Výukové DVD *Historie 1950 : Příběhy jednoho zázraku* je novým multimediálním dílem z již poměrně rozsáhlé řady pomůcek vydávaných Ústavem pro studium totalitních režimů pro podporu výuky moderních dějin na základních a středních školách. Od předchozích DVD se výrazně odlišuje zpracováváním tématem i výslednou formou. Na rozdíl od většiny dosud vydaných pomůcek není věnováno rozsáhlejšímu dějinnému období, ale konkrétní historické kauze.

Politickou represi 50. let (a její místo celých soudobých dějinách) přibližuje na příkladu jednoho z veřejnosti známých tragických proticírkevních případů Státní bezpečnosti: vyšetřování nevysvětlených událostí v Čihošťském kostele, které skončilo smrtí údajného osnovatele „zázraku“, faráře Josefa Toufara. Kauza je pro násilné represe československého stalinismu ilustrativní a přitom netypická. „Případ Čihošť“ nevznikl jako výsledek plánované represivní kampaně a neskončil jako jiné známé kauzy zinscenovaným soudním procesem a exemplárním rozsudkem. Přesto se díky výraznému propagandistickému využití a smrti „hlavního aktéra“ nesmazatelně zapsal do historické paměti. Dodnes plně nevysvětlený pohyb křížku při mši ve venkovském kostele odstartoval brutální vyšetřování, jemuž podlehl místní farář, dobový propagandistický film *Běda tomu, skrze něhož přichází pokušení*, se stal jedním z vrcholů nenávistné proticírkevní propagandistické kampaně. Historie čihošťského zázraku se neuzavřela smrtí Josefa Toufara a promítáním filmu. Případ sehrál důležitou roli v reflexi padesátých let během pražského jara a během vyrovnávání se s komunistickou minulostí po roce 1989. DVD reflektuje i tyto rozměry případu a potencionálním uživatelům připomíná, že soudobé dějiny končí skutečně až dnes, vždyť posledními událostmi „Případu Čihošť“ jsou kroky směřující k možnému blahoslavení Josefa Toufara.

Stejně jako předchozí DVD i *Historie 1950* využívá především audiovizuálních klipů a naskenovaných dobových dokumentů. Vhodně kombinuje ukázky z propagandistického dokumentu Přemysla Freimana z roku 1950, polistopadového dokumentu z roku 1991 *Čihošťský zázrak potřetí* a hranou rekonstrukci z roku 2004 *In nomine patris*. Oceňuji pečlivý výběr doprovodných dokumentů, DVD velmi prospělo, že autoři nepodlehli pokušení umístit na DVD všechny soustředěné prameny a řídili se předpokládanými potřebami uživatelů a nutnosti snadné orientace v pomůcce. Ve výsledku tak pracují s kvantitativně menším množstvím materiálů, což však více přispívá didaktickému účelu DVD. Předchozí DVD na

uživatelé působily na první dojem jako bohatá audiovizuální a dokumentové encyklopedie, ve kterých bylo někdy obtížné se zorientovat. *Historie 1950* je na první pohled především jednoznačně didaktickou pomůckou, uživatelské prostředí se přiblížilo interaktivní webové aplikaci s velmi přehledným rozhráním. Tuto změnu velmi vítám. DVD sice nepřibližuje téma plně vyčerpávajícím a komplexním způsobem, je však uživatelsky mnohem vstřícnější a přehlednější. Jednotlivé dokumenty a náměty jsou uspořádány do připravených vzorových hodin v podobě, která je přímo využitelná žáky a učiteli. Jako didaktická inspirace mohou sloužit rozšiřující sekce „Příprava“ a „Knihovna“. Velmi oceňuji způsob, jakým DVD zapojuje žáky ztotožněním se s různými rolemi. Vyzývá tak k různým pohledům na události spojené čihošťským případem a podtrhuje tak i v titulu DVD přítomnou mnohovýznamovost čihošťského případu.

Historie 1950 je oproti předchozím rozsáhlým výukovým DVD spíše „komorní“ aplikací, domnívám se však, že bude učitelům minimálně stejně užitečná jako předchozí výukové pomůcky DVD. Velmi oceňuji nové grafické rozhraní a jeho uživatelskou vstřícností. Vydání výukového DVD *Historie 1950* proto jednoznačně doporučuji.

V Praze dne 15. června 2014

Mgr. Petr Cajthaml

vedoucí Archivu Univerzity Karlovy